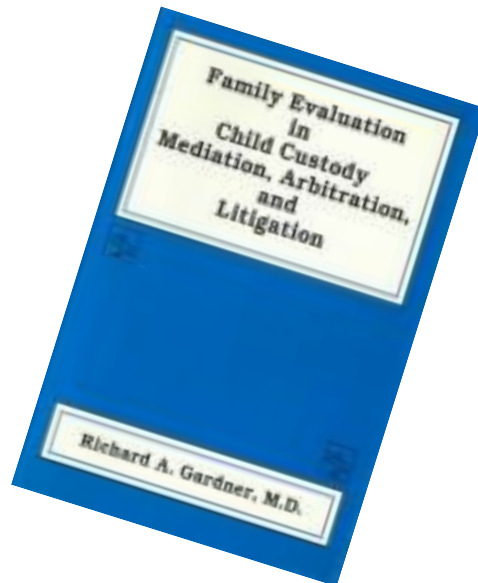

PSYKOTERAPEUTISK OG RETTSLIG TILNÆRMING TIL DE TRE TYPENE FAMILIER MED FORELDRE FIENDTLIGGJØRINGS SYNDROM

Richard A. Gardner, M.D, Phd. (1989)

Family Evaluation in Child Custody Mediation, Arbitration and Litigation. (Kap.9)

(Familie evaluering ved mekling vedrørende omsorg for barn, juridisk og rettslig) Oversatt av Rune Fardal.

Når et Foreldre Fiendtliggjørings Syndrom er tilstede. Man kan dele de familiene der barna viser tegn til å lide av Foreldre Fiendtliggjørings Syndromet i tre kategorier : alvorlige, moderate og milde. Selv om det er gradvise overganger, og mange tilfeller ikke passer direkte inn i en av disse kategoriene, er differensieringen likevel nyttig, spesielt med tanke på terapeutisk tilnærming.

I hver av de tre kategoriene er det ikke bare barna som er forskjellige, men også mødrene. Det er meget viktig at sakkyndige fastslår den rette kategorien hvis de skal kunne gi de riktige anbefalinger. I hver kategori vil jeg diskutere mødrene, barna og den riktige terapeutiske tilnærmingen jeg vil bruke moren som eksempel på den foretrukne forelder fordi det er slik det er i de fleste tilfeller, men de samme hensyn må også tas hvis det at faren som er de tilgodesette forelder.

Jeg ønsker å understreke at i mange av disse tilfellene er ikke terapi mulig uten med rettens hjelp. Kun retten har makt til å beordre disse mødrene til å stoppe deres manipulering og manøvrering, og det er kun retten som har muligheten til å plassere barna i det hjemmet som best vil kunne ta vare på deres behov på det aktuelle tidspunkt.

Terapeuter som gir seg in på behandling av slike familier uten støtte fra retten har liten sannsynlighet for å lykkes. Jeg kan ikke understreke dette sterkt nok.

Alvorlige tilfeller av Foreldre Fiendtliggjørings Syndrom.

Mødrene til disse barna er ofte fanatiske. De vil bruke enhver mulighet som finnes (lovlig eller ulovlig) for å forhindre samvær. De er besatt av fiendtlighet mot sine ektemenn. I mange tilfeller er de paranoide. Enkelte ganger er de paranoide tanke og adferd isolert til ektemannen alene. I andre tilfeller er denne paranoiaen kun et eksempel på mange typer paranoid tankegang. Ofte gir ikke paranoiaen seg utslag før etter samlivsbruddet og kan være et uttrykk for den psykiske forvirring som ofte sees i forbindelse skilsmissekrangel spesielt omsorgsrettssaker.

Sentralt i paranoiaen er projeksjon. Disse mødrene ser i sine ektemann mange skadelige egenskaper som i virkeligheten finnes oss dem selv. Ved å projisere disse uakseptable egenskaper over på sine ektemann kan de anse seg selv å være uskyldige ofre. Når en incest beskyldning blir en del av pakken, kan de projisere sine egne seksuelle tilbøyeligheter over på ham. I den hensikt å nå dette målet kan de overdrive og vri på ethvert utsagn som barna kommer med for å rettferdiggjøre beskyldingen. Dette er ikke vanskelig å gjøre, fordi barn vanligvis vil ha seksuelle fantasier ofte i de mest bizarre former. Jeg er enig med Freud i at barn er "polymorft perverse" og at de derfor forsyner disse mødrene med a rikholdig utvalg av materiale som kan tjene som utgangspunkt for deres projeksjoner og beskyldninger.

Slike mødre reagerer ikke på logiske konfrontasjoner med virkeligheten eller ved å appellere til fornuften. De vil være i stand til å tro på de mest utrolige forestillinger. Erfarne undersøkere på mental helse som hevder at det ikke finnes bevis for slike beskyldninger, blir tatt avstand fra fordi de er imot dem eller fordi de hevdes å være betalt av ektemannen. Som det er typisk for paranoid tankegang : det nytter ikke med logikk og enhver konfrontasjon som kan ryste systemet blir rasjonalisert inn i det paranoide scenarioet. Endog en rettslig kjennelse på at faren ikke er skyldig i morens beskyldninger endrer ikke hennes tro eller reduseres hennes nedvurdering. Å utfolde dette raseriet er fenomenet "helvete kjenner ingen verre furie enn en avvist kvinne".

Barna til disse mødrene er like fanatiske. De har slått seg sammen med moren i en folie å deux forhold der de deler morens paranoide tanker om faren. De kan bli tatt av panikk ved tanken på å ha samvær med faren. Deres skrik, som kan få blod til å stivne, deres paniske tilstand og fiendtlighet kan være så alvorlig at samvær blir umulig. Hvis de blir plassert farens hjem vil de rømme vekk, bli paralyisert av en morbid frykt eller blir så destruktive at flytting er eneste løsning. Ulik barna i de moderate og milde tilfellene, blir deres panikk og fiendtlighet ikke redusert i farens hjem, selv om de blir separerte over betydelige tidsrom.

Når de gjelder terapi i denne kategorien er tradisjonell terapi for moren oftest ikke mulig. Hun er fullstendig uimottakelig for behandling og vil anse en terapeut som ikke tror på

hennes forvridde ideer for å stå i ledtog med hennes ektemann. Terapeuten blir følgelig et ledd i det paranoide systemet. En rettslig kjennelse som pålegger henne behandling er verdiløs. Dommere er ofte naive når det gjelder deres tiltro til at man kan beordre en person til behandling. Dette er en videreføring av deres generelle syn på verden, og at det å beordre folk rundt er deres beste måten å oppnå noe på. De fleste dommere er klar over at de ikke kan beordre en impotent ektemann til å tå ereksjon eller en frigid kone til å oppnå orgasme. Allikevel tror de på en eller annen måte at de kan beordre noen til å ha tiltro til terapi. Følgelig bør den sakkyndige fraråde retten fra å gi en slik feilplassert kjennelse. Terapi for barna er, som oftest, heller ikke mulig mens barna fremdeles bor i mors hjem. Uansett hvor mange ganger per uke de blir besøkt, representerer den tiden de har terapi kun et lite fragment av den totale tiden barna bli eksponert for morens nedvurdering ev faren.

Det er et sykt psykologisk bånd mellom mor og barna som ikke vil endres av terapi så lenge barna forblir boende i morens hjem. Mens de fremdeles er i moren hjem blir barna stadig utsatt for a bombardement av nedvurdering og annen innflytelse (åpent eller skjult) som vil bidra til en videreføring av syndromet. Det første skrittet i retning av terapi blir følgelig fjerning av barna fra morens hjem og plassering i farens hjem, den påstått hatete faren. Det er ikke sikkert at dette er lett å oppnå og retten må kanskje true med sanksjoner og kanskje også fengsel hvis moren ikke er enig. Etter overføringen må det være en periode med dekompressjon og debrifing der moren overhode ikke har noen mulighet til å gi barna inntrykk. Håpet er å gi barna anledning til å gjenetablere et forhold til den fiendtliggjorte faren, uten betydelig forvanskning av prosessen fra den hjernevaskende moren. Telefonsamtaler bør også forbys over en periode på minst noen uker, kanskje lenger. Så kan det, etter terapeutens bedømmelse, tas initiativ til en gradvis økning av kontakten mellom moren og barna, gjerne ved at man begynner med overvåkte telefonsamtaler. Det er en fare for at disse vil bli brukt som anledninger til å programmere barna.

Derfor må denne periode med sakte og gjennomtenkt fornyelse av kontakten med den hjernevaskende forelderen overvåkes nøye for å forebygge at uroen ikke oppstår på nytt. I enkelte tilfeller kan det være vellykket, da spesielt i de tilfeller der mor ser seg i stand til å gå inn i meningsfylt terapi (det er ikke ofte tilfelle med mødrene i denne kategorien). I disse tilfellene kan barna til sist returnert til moren. Hvis hun derimot forsetter med sin fiendtliggjøring gjøring av barna kan det bli nødvendig å gi den daglig omsorg til faren og tillate en samvær hyppighet som vil være begrenset nok til å beskytte barna fra betydelig reprogrammering. I ekstreme tilfeller kan man være nødt til skille barna fullstendig fra moren i mange måneder og til og med år. I disse tilfellene vil barna i alle fall bo sammen med en forelder som er frisk. Barna vil da være i en situasjon der de kan høste frukter fra plasseringen hos faren isteden for å ha uvanlige holdninger mot ham.

Mine erfaringer i slike saker har vært at det sterke hatet mot faren gradvis blir redusert. I motsetning til at barna hvis retten er naiv nok til å tillate barna å forbli boende hos en slik forstyrret mor, sannsynligvis vil ha en fiendtlig innstilling til faren resten av livet. Når det gjelder det individuelle terapeutiske arbeidet med fedrene, referer min anbefalinger seg til de fedrene som har vært gode fedre, de som har involvert seg betydelig i sine barn og på

ingen måte fortjener det sterke hatet som de blir utsatt for.

Det første skrittet blir å forklare dem hva som skjer med barna deres og å hjelpe dem til å ikke ta hatet som barna har overfor dem alvorlig. Fedrene må bli hjulpet til å verdsette at et sterkt sunt psykologisk bånd har oppstått mellom dem og barna i tidligere år og at barnas beskyldninger vanligvis er en fasade. Fedre må derfor hjelpe til å bli "tykkhudet". Enkelte fedre blir svært mismodige og tenker alvorlig på å fjerne seg fullstendig fra sine barn, så smertefulle er de avvisningene de opplever. Mange vil endog få råd (enkelte ganger fra velmenende terapeuter) om å "respektere" barnas ønsker om ikke å se dem. Dette er en svært alvorlig feil.

En slike fjerning fra barna vil de vanligvis oppleve som et tap. Fedrene må oppfordres til å forsette å strekke seg ut, til å fortsette å fortelle barna hvor mye de bryr seg om dem og snu på barnas oppmerksomhet når de blir utsatt for nedvurdering. Til tider kan der være nyttig å oppmuntre fedrene til å komme med utsagn som : "Du trenger ikke snakke slik til meg nå når mor ikke er her." og "Jeg tror ikke et ord av det du sier". Du vet og jeg vet at vi er veldig glad i hverandre og at vi har hatt det kjekt sammen tidligere og at vi vil ha det enda kjekkere i tiden som kommer".

Som nevnt kan den eneste fornuftige løsningen i enkelte tilfeller være et permanent bosted hos faren. I andre tilfeller kan det være fornuftig med forskjellige grader av samværsrett med moren, i noen tilfeller kan tilbakeflytting til moren være mulig til slutt (med liberal samværsrett til far).

Moderate tilfeller av Foreldre Fiendtliggjørings Syndromet.

Mødrene til barna i denne kategorien er ikke så fanatiske som dem i de alvorlige tilfellene, men er mer forstyrret en dem i den milde kategorien (som kanskje ikke har en psykiatrisk forstyrrelse). I mange av disse tilfellene er raseriet til den avviste kvinne faktoren viktigere enn den paranoide projeksjon. De er i stand til å skille mellom de beskyldningene som er usannsynlige og de som ikke er det. De driver allikevel en nedvurderingskampanje og har et tydelig ønske om å holde barna tilbake fra faren som en hevnaakt. De vil finne på en rekke unnskyldninger og utflukter for å blande seg inn i og hindre samvær. De kan være uvillige til å rette seg etter rettskjennelse, men vil likevel innrette seg under sterke press, trussel om sanksjoner og / eller overføring av omsorgen, etc.

Disse mødrene er i mindre grad paranoide enn dem i den alvorlige kategorien. Når en beskyldning om incest blir brakt på banen i Foreldre Fiendtliggjørings Syndrom, vil de være i stand til å differensiere mellom barnas alvorligste beskyldninger og de som kan ha et snev av sannhet i seg. Mens mødrene i den alvorlige kategorien har et sykt psykologisk bånd til barna (ofte paranoid) har mødrene i denne kategorien et sunnere hånd som har blitt kompromittert av deres sinne. Mødrene i denne kategorien har sannsynligvis vært gode barneoppdragere før skilsmissen.

Til sammenligning har ofte mødrene i den alvorlige kategorien selv om de ikke var tydelig forstyrret før separasjonen, vist en tydelig reduksjon i sin kapasitet som barneoppdragere før separasjonen. Dette er årsaken til at mødrene som oftest kan fortsette som omsorgforelder, og retten og terapeuten kan ved felles anstrengelser lykkes i å gjøre det mulig for barna å gjenoppta et normalt samvær med faren. Barna i denne kategorien har mindre fanatiske i sin feiloppfatning av faren enn barna i den alvorlige kategorien, men mer enn dem i den milde kategorien. De har også sine kampanjer med nedvurderingen av faren, men vil sannsynligvis gi opp sine forestillinger når de er alene med barn, spesielt under lengre perioder.

Når barna blir helt fjernet fra mødrenes overoppsyn, vil de vanligvis roe seg ned, slappe av i sin vaksomhet, og involvere seg på en god måte med faren. Et yngre barna trenger ofte støtte fra et eldre for å holde kampanjer gående. Under slike forhold opptrer det eldste barnet som surrogat for moren under samvær. Det primære motiv for barnas opptreden er å opprettholde et sunt psykologisk bånd med moren. Når det gjelder terapi for disse familiene er det viktig at en terapeut blir brukt. Dette er ikke en situasjon der moren skal ha en terapeut, faren en terapeut og barna en terapeut. Et slikt terapeutisk program vil, selv om det synes respektfullt ut fra hver enkelts individuelle behov, trolig ikke fungere i behandling av familier der barna utsettes for et Foreldre Fiendtliggjørings Syndrom. Slik oppdeling reduserer kommunikasjonen og etablerer undersystemer med sterke personlige motsetningsforhold innen familien, og vil derfor sannsynligvis intensivere og bringe frem i dagen de sykelige samhandlingene som bidrar til Foreldre Fiendtliggjørings Syndromet.

Det er også viktig at terapeuten er underlagt retten og har mulighet for direkte kontakt med dommeren. Dette kan ofte oppnås ved å bruke en barnevernsarbeider eller en advokat for barna som har anledning til direkte kommunikasjon med retten. Moren bør vite at enhver uthaling fra hennes side øyeblikkelig vil bli rapportert til dommeren enten av terapeuten gjennom barnevernsarbeideren eller av barnas advokat. Retten må være villig til å pålegge sanksjoner som bøter eller fengsel. Trusselen om tap av omsorgen kan også bidra til at slike mødre "husker å samarbeide".

Hvis moren har sin egen terapeut kan det utvikle seg et gjensidig beundringsforhold mellom disse der terapeuten (bevisst eller ubevisst) blir morens følgesvenn i kampen. Kvinner i denne kategorien vil gjerne velge terapeuter som støtter deres uvennlige holdninger mot faren. Vanligvis vil moren velge en kvinne som terapeut. Spesielt en kvinne som selv har en uvennlig innstilling til menn. Det er typisk av morens terapeut har liten, hvis overhode noe, kontakt med faren og således ikke anledning til å høre hans side av historier. Når de møter ham vil de helt typisk ha en fiendtlig og usympatisk holdning. Følgelig utvikler moren og terapeuten ofte et folie à deux forhold.

Selv om retten ikke ønsker å hindre moren i treffe denne terapeuten er det bra hvis den forbyr barna i å bli "behandlet" av henne (som nevnt, sjelden mann). Selv om retten skulle beordre morens terapeut til å stoppe behandlingen av henne, er det sannsynlig at hun ville finne en annen person som ville støtte henne. Dette er den andre årsaken til at jeg vanligvis ikke anbefaler retten å stanse behandlingen av moren hos terapeuten som

hun har et sykkelig forhold til. Retten bør beordre moren til å møte rettens terapeut, selv om hennes samarbeidsvilje sannsynligvis ikke vil være påtagelig, og selv om hun vil være betydelig påvirket av sin egen terapeut. Rettens terapeut må være tykkhudet og i stand til å tolerere de rop og beskyldninger om feilbehandling som disse barna vil sørge for.

Å gjøre det disse barna hevder å ville er ikke alltid der samme som å gjøre det som er barnas beste. Terapeuter som er av den overbevisning at de må "respektere" sine barnepasienter og gi etter for deres ønsker, vil gjøre disse barna en bjørnetjenester. De samme terapeutene vil ikke "respektere" barnas ønske om å få en poliosprøyte, likevel vil de respektere barnas ønske om ikke å treffe faren selv om det ikke finnes tydelige bevis på misbruk, dårlig behandling eller omsorgssvikt. Terapeuten bør ha i minne at barna før separasjonen sannsynligvis hadde et godt sterkt forhold til faren og at sterke psykologiske bånd fremdeles må være tilstede. Terapeuten bør se på barnas uttalte motvilje for overfladisk og laget for å tilfredstille moren.

Det å ta disse beskyldningene om dårlig behandling alvorlig er en forferdelig ugjerning mot disse barna. Det kan bidra til en fastlåsing av Foreldre Fiendtliggjørings Syndromet og kan resultere i et årelangt, hvis ikke livslangt, fiendskap. Likeledes bør terapeuten når en fabrikkert (i motsetning til dokumentert) incestbeskyldning blir brakt på banen, og terapeuten er overbevist om at de er falske, ikke dvele ved beskyldningene. Det er typisk at slike falske beskyldninger over tid blir bearbeidet og nye beskyldninger dukker opp når de tidligere ikke virker. Det er ikke terapeutisk å lytte til disse. Det er heller terapeutisk å si: "Dette hendte ikke ! Så la oss fortsette og snakke om virkelige ting, slik som ditt neste besøk hos din far".

Terapeuten må sette pris på at barna trenger faren for å bruke ham som unnskyldning til å besøke faren. Når de blir "tvunget" til å besøke faren kan de si til moren at terapeuten er stygg, grusom, etc. og at de i virkeligheten ikke ville gå til faren, men at det er terapeuten som "tvinger dem". Også dommeren burde sette pris på at han (hun) kan ha denne funksjonen for barna. Med en retteslig kjennelse kan barna si til moren : "Jeg hater virkelig far, men den dumme dommeren får meg til å treffe ham." Terapeuten må også sette pris på at eldre barn kan sannsynliggjøre morens programmering ned over til de yngre barna. Der er sannsynlig at de eldre barna spesielt vil gjøre dette ved samvær med faren. Moren stoler derved på at hennes medsammensvorne skal bearbeide de yngre mens de er i fiendens leir (farens hjem). Disse eldre barna kan til og med utføre "innsidejobber" i farens hus. Følgelig er en "splitt og hersk" tilnærming unngåelig. Dette oppnås best ved å få barna til å ha samvær hver for seg eller iallfall adskilt fra de eldre programmerende søsknene, helt til de selv (inkludert moren) har opplevd at de forferdelige konsekvensene ved å være alene med faren ikke ble realisert.

En eldre søster kan f.eks. programmere sine to yngre brødre til å tro at faren er farlig og / eller skadelig, når de selv kun viser en mild grad av Foreldre Fiendtliggjørings Syndromet. Når de besøker faren og slapper av i sin vaksomhet kan hun raskt minne dem om den dårlige behandlingen som de sannsynligvis lider av under slike forhold. Det å strukturere samværet slik et søsteren har samvær adskilt fra sine brødre (idet minste over en periode) er den mest effektive måten håndtere slike problem på. Dette er et godt

eksempel på er viktig aspekt ved terapien i disse familiene, nemlig at lite blir gjort via forsøk på å gi folk innsikt og mye mer blir oppnådd ved å strukturere situasjoner og ved å gi enkeltpersoner virkelige opplevelser overføringsperioder, tidspunktet der barna blir overført fra moren til faren, kan være spesielt vanskelige for barn som lider av Foreldre Fiendtliggjørings Syndromet.

Det er da når begge foreldrene og barna er samlet, at lojalitetskonfliktene blir mest intense og symptomene mest alvorlige. Det er derfor ikke en god ide å la faren hente barna ved morens hjem. Med en slike scene mens moren direkte kan observere barna, er det meget sannsynlig at de vil motsette seg i å bli med faren, og de vil helt forutsigbart få morens støtte (direkte eller indirekte) til sine motstand. Alternative overføringsmåter må derfor foreslås måter som medfører at barna ikke er sammen med moren og faren samtidig. Et bra overføringssted er terapeutens kontor. Moren kommer med barna, tilbringer litt tid sammen med dem og med terapeuten for så å gå hjem og lar barna være alene med terapeuten. Deretter kommer faren som tilbringer litt tid sammen med barna og terapeuten for så å ta barna med hjem.

Ellers kan en virkelig upartisk mellommann som barna kjenner godt og stoler på, hente dem i morens hjem og bringe dem til fars hjem. En terapeut, barnevernsarbeider eller barnas advokat kan ha denne rollen. Når retten har tatt den endelige beslutningen om at barna skal fortsette å bli boende hos mor blir barna i stand til å legge vekk sine oppfatninger om mindreverd. Dette er et svært viktig punkt. Barna utvikler sine kampanjer med nedvurdering på bakgrunn av et ønske om å opprettholde er psykologisk bånd med moren.

Når retten har bestemt at barna fortsetter å bli boende hos moren kan de slappe av og tillate seg selv å glede seg over et mer tilfredsstillende forhold til sin far. Kort fortalt, rettskjennelsen fjerner behovet for symptomene slik at de kan klare seg uten dem. Jeg har vært involvert i en rekke saker der mødre i denne kategorien plutselig bestemmer seg for å flytte til en annen stat. Det får plutselig "hjemlengsel" etter at de i mange år har slått seg til ro i den staten der barna har vokset opp. Enkelte bestemte plutselig at de (og selvfølgelig barna) ville flytte fra stedet der omsorgskonflikten utspant seg (inkludert hele staten) og "starte nytt" og / eller "finne seg selv" på et fjerntliggende sted. Noen få hevdet at de hadde bedre arbeidsmuligheter på et annet sted. Det vil være en feil av den sakkyndige å ta disse påstandene på alvor. Retten bør heller anbefales å informere moren at står fritt til å forlate staten når som helst, men at hun bør forstå at hun gjør det, vil det være uten barna. En slik løsning kan også tas inn i den sakkyndiges anbefalinger. Mens mødre i den alvorlige kategorien sannsynligvis ikke er kandidaten til behandling, kan enkelte mødre i den modnere moderate kategorien virkelig involverte seg i meningsfylt terapeutisk prosess.

Jeg mener at det er å foretrekke at den rettsutnevnte familier terapeuten arbeider med moren med for å forholde seg til hennes underliggende problemer. Det kan likevel være nyttig å arbeide med en separat terapeut som ikke støtter hennes forstyrrelser. Det er meget viktig at morens terapeut ikke er en person av den typen som er nevnt tidligere (oftest en kvinne), som slår seg sammen med moren i hennes feiloppfatninger av faren.

Enkelte ganger er et sentralt element i morens raseri det faktum at faren har etablert seg i et nytt forhold og at hun ikke har gjort det. Hennes sjalusi er en faktor som bidrar til hennes oppgave med skade sin tidligere ektemann ved å frata ham barn der han verdsetter høyest.

En annen faktor som ofte bidrar til hatet er morens ønske om å opprettholde et forhold til sin tidligere ektemann. Den opprømte aktiviteten med gjensidige beskyldninger, angrep og forsvar på angrep og så videre, er en garanti for at hun forsetter å være involvert. De fleste vil når de blir stilt over for valget mellom å gi opp og fortsette en uvennlig innblanding, velge et forhatt forhold. Disse mødrene viser dette meget godt. I den grad man kan hjelpe henne med å "plukke" opp biter av hennes liv og forme nye interesser og engasjementer er det sannsynlig at man vil redusere raseriet. Den mest terapeutiske opplevelsen en slik kvinne kan ha er å møte en ny mann som hun blir engasjert i og etablerer et sterkt forhold til.

Den terapeutiske tilnærming til fedrene i denne kategorien er lik de som blir brukt overfor fedrene den første kategorien. Man må forklare dem hva som skjer og hjelpe dem å bli "tykkhudet". De må få hjelp til ikke å ta barnas villfarelser alvorlig. De må hjelpes til å snu de sunne endringer og ikke dvele ved om en spesiell beskyldning er sann eller usann. De må hjelpes med å gi barna sunne opplevelser som er den mest effektive botemiddel mot forvillelsene som de måtte ha vedrørende hans skadelige og / eller hans farlige kvaliteter. Når man arbeider individuelt med barna må de rådes til ikke å "smøre" hver av foreldrene ved å fortelle dem det de tror at foreldrene vil høre akkurat der og da, uansett konsekvenser. Terapeuten bør gi uttrykk for at han tviler på deres motvilje til faren. De bør ikke ta barnas falske beskyldninger alvorlig, og raskt gå videre til andre områder. Derimot må de, når de følger barnas samvær med fare, understreke overfor barna at deres syn på faren som et troll ikke ble realisert under samværet. Ved familiesamlingene bør terapeuten "røyke ut" løgnene. Det er mer sannsynlig at man kan klare dette ved familiesamlingene enn i de individuelle møtene. Terapeuten bør ha klart for seg at så lenge rettsforhandlingene pågår vil direkte arbeid med barna være vanskelig og en reduksjon av symptomene ikke være mulig. Følgelig må terapeuten i sine samtaler med dommeren stadig minne ham (henne) om at dess lengre retts forhandlingene pågår, jo mindre er sannsynligheten for at behandlingen skal lykkes. Terapeuten kan med fordel finne en sunn "innsidekontakt" i morens familie. Noen ganger kan morens mor og / eller far tjene som denne kapasiteten.

I andre tilfelle kan det være morens bror eller søster. Man må se etter en person som skjønner at moren går for langt når det gjelder det sterke hatet som hun har mot sin ektemann og bygger opp under barnas fiendtlighet mot ham. Hvis det var et godt forhold mellom farens foreldre og moren foreldre før separasjonen kan terapeuten appellere farens foreldre om å snakke med morens foreldre. Enkelte ganger kan familiemøter der alle fire besteforeldre er tilstede, sammen med mor og far, være nyttig i så hensende.

Morens mor kan være en meget kraftfull alliert hvis terapeuten klarer å få i stand et samarbeid. Jeg kan ikke understreke sterkt nok viktigheten av at terapeuten forsøker å finne slik alliert i morens familie. Denne perioden kan noen ganger få moren til fornuft

og på en effektiv måte få henne til "løse opp" og innse hvor skadelig hennes handlemåte er for barna. Mange som er oppmerksom på morens ukloke oppførsel har en holdning som består i at "de ikke ønsker å ville bli involverte". Terapeuten kan med fordel forsøke å få kontakt med slike personer og be dem tenke igjennom at deres nøytralitet kan være en fryktelig ugjerning mot barna.

Jeg har ingen problemer med å gi disse personene dårlig samvittighet hvis det kan tjene til å gjøre det lettere for dem i bli involvert i den terapeutiske prosessen. Ikke alle terapeuter er i stand til å jobbe med slike familier. De må som nevnt være "tykkhudet" for å kunne stå imot barnas krumspring når de hevder at de blir utsatt for forferdelige traumer og uverdige forhold i farens hjem. De må også være personer som er vant med å innta en noe diktatorisk posisjon. Dette er spesielt viktig i deres forhold til disse barnas mødre.

Terapeuten må være innforstått med at mer av terapien består i å manipulere og strukturere situasjoner enn i å gi folk innsikt. I den grad terapeuten kan forsyne personer med levende erfaringer vil personene endre sine feiloppfatninger. Terapeuter med en sterk orientering i retning av psykoanalytisk utspørring er generelt sett ikke kvalifisert til å utføre slik behandling. Jeg er selv psykoanalytiker og lar de fleste av mine voksne pasienter gjennomgå psykoanalytisk terapi. Når det derimot er et Foreldre Fiendtliggjørings Syndrom tilstede må den terapeutiske tilnærming først involvere en betydelig grad av manipulering (vanligvis med rettens kjennelse) og strukturering av mennesker før man kan sette seg ned og snakke med de involverte parter. Jeg må også si at terapeuter som aksepterer pasientenes ønsker som riktige, (uansett om det er barn eller voksne og anser det terapeutisk kontraindikert å presse eller tvinge en pasient, heller ikke er kandidater til å behandle slike familier. Jeg regner meg også for å være følsom overfor mine pasienters behov. De er som nevnt stor forskjell på å gjøre det pasienten ønsker og der pasienten har behov for.

Dette er grunnen til at retten har en så viktig rolle i behandlingen av familier der Foreldre Fiendtliggjørings Syndromet er tilstede. Uten at terapeuten har rettens makt til å iverksette de forskjellige manipuleringene og strukturelle endringer, er det lite sannsynlig at terapi er mulig.

Milde tilfeller av Foreldre Fiendtliggjørings Syndromet.

Mødrene i denne kategorien har vanligvis sunne psykologiske bånd med barna. Disse mødrene kan kjenne igjen kjønnslikheten i omsorgstvister som en urettferdighet mot barna men er fornuftige nok til ikke å involvere seg i betydelig grad i rettsforhandlinga for å oppnå eneomsorg. Disse mødrene aksepterer at fiendtliggjøring av faren ikke er til barnas beste og er villige til å ha en rådgivende tilnærming når det gjelder faren forespørsel. De går enten med på (om enn motvillig) et kompromiss med delt omsorg eller lar endog faren ha eneomsorg mens de har en liberal samværsrett. Selv om disse mødrene tror at der vil være til barnas beste å forbi; boende hos dem, innser de at en rettsak som drar ut vil påføre alle familiemedlemmene større sorg enn en ufornuftig omsorgsløsning, nemlig der faren er mer involvert enn det de setter pris på. Allikevel ser

vi enkelte tegn på at disse mødrene driver programmering for å styrke sin egen stilling. De er ikke paranoide, men de er sinte og har kanskje et lite ønske om hevn.

Det er mindre sannsynlig at motivet for å programmere barna er hevnlyst enn at det kun er for å stryke sin egen stilling i en ikke egalitær situasjon. Av de tre kategoriene mødre er det disse mødrene som vanligvis har vært mest hengivne i de tidligste årene av barnas liv og derved utviklet de sterkeste og sunneste psykologiske bånd til barna. Barna i denne kategorien utvikler også sine egne forestillinger, igjen med en lett påtrykk fra moren. Her er barnas motiv å styrke morens posisjon i omsorgskonflikten for å opprettholde de sterke psykologiske bånd som de har med sine mødre.

Det er disse barna som sannsynligvis er mest ambivalente når det gjelder samvær og er mest fri til å gi uttrykk for at de setter pris på faren, også i morens nærvær. Når det gjelder terapi er det, i de fleste tilfeller, ikke nødvendig. Det disse barna trenger er et endelig rettsforlik som slår fast at de primært vil fortsette å bo hos moren og at de ikke vil bli overført til faren. Dette "helbreder" vanligvis Foreldre Fiendtliggjøring Syndromet. Hvis barna trenger terapi er det av andre grunner, muligens relatert til skillsmissens overensstemmelsene.

Avsluttende kommentar når det gjelder anbefalinger for familier der Forelder Fiendtliggjøring Syndromet er til stede.

Min hensikt i denne delen har vært å forsyne mentalt helsepersonell med retningslinjer for hvordan man skal rådgive retten og hvordan man skal omgås barn som er fiendtlig innstilt overfor foreldre og deres familier. Som nevnt kan behandling være hensiktsløs uten en fornuftig plassering av barna (for å få det til kan det være nødvendig med en rettslig kjennelse). I majoriteten av saker med Foreldre Fiendtliggjøring Syndrom er det moren som er den favoriserte forelderen og faren den tilsidesatte. Det finnes selvfølgelig også tilfeller der faren er den favoriserte forelderen og moren den av foreldrene som blir baksnakket. For å forenkle presentasjonen, og fordi mødrene som oftest er den favoriserte forelderen, har jeg brukt henne som eksempel på den foretrukne forelderen, men anerkjenner at det i noen tilfeller er faren som er den foretrukne forelderen og den som kan drive med programmering av barna og at det er moren som er den forelderen som blir sett på som verdiløs. I slike tilfeller er det fedrene som må plasseres i det ovenfor nevnte kategoriene og gitt de samme betingelsene som beskrevet for mødrene. Jeg innrømmer at å dele disse familiene inn i tre kategorier er noe kunstig.

I virkeligheten er det en gradvis overgang fra de svært alvorlige tilfellene til de svært milde tilfellene. Forskjellene er likevel virkelige og meget viktige hvis man skal kunne gi de riktige terapeutiske anbefalinger. Det er spesielt viktig for den sakkyndige at han på alle måter forsøker å skille mellom mødrene i kategori en (alvorlige) og de i kategori to (moderate). De førstnevnte er ofte så forstyrret at omsorgen burde overføres. De andre mødrene kan, på tross av sine krumspring, vanligvis fremdeles fungere bedre som den som har den daglige omsorgen.

Til sist en spesiell kommentar om barnevernsarbeidere.

I de fleste omsorgsevalueringene jeg har foretatt har jeg funnet ut at barnevernsarbeidere er nyttige. Han (hun) kan vanligvis stoles på når det gjelder å hjelpe til med å fremskaffe dokumenter som en av foreldrene kan ha fått tilbakeholdne med å fremskaffe eller med å være behjelpelig å assistere retten med å få motvillige foreldre til å samarbeide evalueringen. Barnevernsarbeidere kan være en betydelig alliert for terapeutene i familier der Foreldre Fiendtliggjørings Syndromet finnes. Der er dog en klar risiko i å anbefale retten å utpeke en slik person. En barnevernsarbeider som ikke er vant med årsakene, utslagene og skikkelig behandling av barna i denne kategorien kan vise seg å være en klare hindring i behandlingen. De legger ofte sin stolthet i å støtte barnas behov.

Uheldigvis er mange naive og støtter barnas posisjon i en reflekshandling. De er kanskje ikke klar over at de derved synliggjør sykdommen. Enkelte har store vansker med å støtt påtvungne manøvre (slik som man insiterer på når barna besøker en far som de hevder at de hater) fordi det går for mye imot deres tradisjonelle orientering mot klienten, der de ofte identifiserer seg med sin klients sak. For at en barnevernsarbeider skal kunne jobbe effektivt i familier med Foreldre Fiendtliggjørings Syndrom må de tilpasse seg til den nye orienteringen mot klientene. Følgelig er det bra at sakkyndige anbefaler en barnevernsarbeider for å påpeke overfor retten viktigheten i å sikre et individ som har et utstrakt kunnskap om den spesielle tilnærningen som det er nødvendig å ta i bruk når arbeider med disse familiene.